

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан юридичного факультету
Віталій СЕРЬОГІН
“ 31 ” серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітньо-наукова програма	Право
вид дисципліни	за вибором
факультет	юридичний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

“31” серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Храмцов Олександр Миколайович, професор кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін
Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри кримінально-правових
дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Право» третього (освітньо-наукового) рівня освіти

Гарант освітньо-наукової програми доктор юридичних наук, професор

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методологія та методика кримінологічних досліджень» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в галузі права – третій рівень вищої освіти

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти (далі здобувачі) професійних якостей та навичок, необхідних для організації та проведення кримінологічних досліджень, отримання науково обґрунтованих висновків та впровадження їх в практичну діяльність правоохоронних та інших державних органів, суспільства в цілому в сфері протидії злочинності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних та спеціальних компетенцій:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу як методів кримінологічних досліджень (ЗК-1).

знати: методику та методологію кримінологічної науки;

вміти: критично оцінювати висновки проведених наукових досліджень в галузі вивчення політики протидії злочинності;

володіти навичками: проведення наукових досліджень теоретичного та практичного спрямування в галузі кримінології.

- здатність застосовувати кримінологічні знання у практичних ситуаціях своєї професійної діяльності по протидії злочинності на різних рівнях (ЗК-2):

знати: основні теорії злочинності та існуючі напрямки протидії їй у світі;

вміти: здійснювати критичний аналіз спеціалізованої літератури з кримінологічної тематики;

володіти навичками: публічного відстоювання власної позиції з приводу отриманих кримінологічних знань.

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності в сфері протидії злочинності (ЗК-3):

знати: предмет та методи дослідження злочинності як соціально-правового явища;

вміти: застосовувати кримінологічні знання в професійній діяльності по протидії злочинності;

володіти навичками: запобігання факторів, які сприяють злочинності у професійній сфері по протидії злочинності.

- здатність спілкування державною мовою з питань кримінологічної науки, вміння правильно, логічно, ясно формулювати свої думки з різних питань кримінологічної науки (ЗК-4):

знати: основну термінологію кримінологічної науки державною мовою;

вміти: обґрунтовано, юридично грамотно викладати свою думку в усній та письмовій формі з питань кримінології;

володіти навичками: надання аргументованих пропозиції з питань державної політики у сфері протидії злочинності.

- здатність вивчати іноземну кримінологічну та іншу наукову літературу мовою оригіналу (ЗК-5):

знати: основну термінологію кримінології іноземною мовою;

вміти: аналізувати кримінологічну інформацію іноземною мовою;

володіти навичками: професійного спілкування з кримінологічних проблем іноземною мовою;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій з метою ефективної протидії злочинності (ЗК-13):

знати: історичні, моральні, культурні та інші передумови існування злочинності в суспільстві;

вміти: нейтралізувати вплив криміногенних факторів в сфері професійної діяльності;

володіти навичками: оцінки норм різних галузей права та предмет ефективності в протидії сучасній злочинності.

- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК-3):

знати: зміст законодавчого принципу поваги до честі та гідності при здійсненні заходів протидії злочинності;

вміти: застосовувати норми Конституції та інших законодавчих актів, які забезпечують повагу до честі та гідності людини;

володіти навичками: забезпечення права людини на честь та гідність в професійній діяльності по протидії злочинності.

- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини в сфері протидії злочинності (СК-4):

знати: міжнародні стандарти прав людини у сфері протидії злочинності;

вміти: застосовувати міжнародно-правові документи, які забезпечують права людини і громадянина в діяльності по протидії злочинності;

володіти навичками: складання правових документів, які забезпечують охорону стандартів прав людини в сфері протидії злочинності з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;

- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності (СК-8):

знати: норми матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності;

вміти: аналізувати норми матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності;

володіти навичками: складання документи матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності.

- здатність до самостійної підготовки актів правозастосування в сфері протидії злочинності (СК-15):

знати: законодавство в сфері протидії злочинності;

вміти: застосовувати законодавство в сфері протидії злочинності;

володіти навичками: оцінки стану злочинності та заходів протидії їй в різні часи існування української держави.

- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів в сфері протидії злочинності, розуміння їх правового характеру і значення (СК-16);

знати: законодавче забезпечення та практику його застосування суб'єктами протидії злочинності;

вміти: оцінювати ефективність діяльності суб'єктів запобігання злочинності;

володіти навичками: надання пропозицій щодо вдосконалення правового забезпечення протидії злочинності.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
12 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
96 год.	112 год.
Індивідуальне завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

- вміти здійснювати аналіз впливу суспільних процесів на злочинність (ПРН 2);
- вміти проводити збір і інтегрований аналіз кримінологічної інформації з різних джерел (ПРН 3);
- мати навички формулювання власні обґрунтовані судження на основі аналізу кримінологічних проблем різного рівня складності (ПРН 4);
- фахово використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення сучасного стан злочинності в країні (ПРН 8);
- належно використовувати статистичну інформацію про злочинність, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності (ПРН 14);
- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи та їх значення в політиці протидії злочинності на національному та міжнародному рівнях (ПРН 18);
- застосовувати набуті кримінологічні знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки в сфері запобігання злочинності в цілому і окремих кримінальних правопорушень (ПРН 21);
- мати навички підготовки проектів необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях, які пов'язані із запобіганням злочинності і окремим кримінальним правопорушенням (ПРН 22);
- вміти надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях, які пов'язані із запобіганням злочинності чи окремим кримінальним правопорушенням (ПРН 23).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія кримінологічних досліджень та її рівні

Поняття методології. Загальна характеристика методології кримінологічних досліджень. Рівні методології кримінологічних досліджень. Методологія кримінологічної науки як одна із галузевих методологій. Базові постулати кримінологічних досліджень. Значення методології кримінологічних досліджень.

Тема 2. Методика кримінологічних досліджень

Поняття методики кримінологічних досліджень. Поняття наукового методу. Види методів кримінологічних досліджень. Класифікація наукових методів. Загальнонаукові методи кримінологічних досліджень. Спеціально-наукові методи кримінологічних досліджень.

Тема 3. Застосування в кримінологічних дослідженнях загальнонаукових методів

Значення загальнонаукових методів в кримінологічних дослідженнях. Логічні методи: аналіз, синтез, абстрагування, дедукція, індукція, аналогія, екстраполяція, інтерпретація, моделювання, гіпотеза (припущення).

Метод історичного аналізу. Порівняльний метод. Статистичні методи.

Тема 4. Застосування в кримінологічних дослідженнях конкретно-соціологічних методів

Поняття та види конкретно-соціологічних методів. Опитування як метод кримінології та його види. Спостереження як метод кримінології. Експеримент як метод кримінології. Вивчення та аналіз документів як метод кримінології. Метод експертних оцінок. Комплексне застосування конкретно-соціологічних методів. Особливості вивчення латентної злочинності.

Тема 5. Застосування в кримінологічних дослідженнях психологічних методів

Поняття та види психологічних методів. Психологічне спостереження. Психологічне опитування. Психологічний експеримент та його види. Вивчення й аналіз документів як психологічний метод. Психологічне тестування. Принципи застосування психологічних методів в кримінологічних дослідженнях. Вимоги застосування психологічних методів в кримінологічних дослідженнях.

Тема 6. Джерела інформації в кримінологічних дослідженнях

Поняття та загальна характеристика джерел кримінологічних досліджень. Людина як джерело кримінологічної інформації. Документи як джерело кримінологічної інформації та їх види. Матеріальні і електронні джерела кримінологічної інформації. Правова статистика як джерело кримінологічної інформації та її види. Матеріали засобів масової інформації. Звіти про результати вивчення громадської думки як джерело кримінологічної інформації.

Тема 7. Програма кримінологічного дослідження

Поняття програми кримінологічного дослідження. Зміст програми кримінологічного дослідження. Характеристика розділів кримінологічного дослідження. Кримінологічний інструментарій. Етапи кримінологічного дослідження. Методи обробки та узагальнення кримінологічної інформації. Аналіз кримінологічної інформації та його мета. Застосування методу контрольної групи. Формулювання висновків на підставі аналізу кримінологічної інформації.

Тема 8. Особливості кримінологічного дослідження окремих видів злочинності.

Окремі види злочинності як об'єкт кримінологічного дослідження. Особливості методології кримінологічних досліджень окремих видів злочинності. Особливості застосування загальнонаукових методів при дослідженні окремих видів злочинності. Особливості застосування спеціально-наукових методів кримінологічного дослідження окремих видів злочинності. Кримінологічна інформація як джерело для окремих видів злочинності. Програми кримінологічного дослідження окремих видів злочинності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Методологія кримінологічних досліджень та її рівні	19	2	2			15	19	2	2			15
Тема 2. Методика кримінологічних досліджень	19	2	2			15	19					19
Тема 3. Застосування в кримінологічних дослідженнях загальнонаукових методів	19	2	2			15	19					19
Тема 4. Застосування в кримінологічних дослідженнях конкретно-соціологічних методів	19	2	2			15	19	2	2			15
Тема 5. Застосування в кримінологічних дослідженнях психологічних методів	19	2	2			15	19					19

Тема 6. Джерела інформації в кримінологічних дослідженнях	11	2	2			7	11					11
Тема 7. Програма кримінологічного дослідження	7					7	7					7
Тема 8. Особливості кримінологічного дослідження окремих видів злочинності.	7					7	7					7
Усього годин	120	12	12			96	120	4	4			112

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	денне	заочне
1	Тема 1. Методологія кримінологічних досліджень та її рівні	2	2
2	Тема 2. Методика кримінологічних досліджень	2	
3	Тема 3. Застосування в кримінологічних дослідженнях загальнонаукових методів	2	
4	Тема 4. Застосування в кримінологічних дослідженнях конкретно-соціологічних методів	2	2
5	Тема 5. Застосування в кримінологічних дослідженнях психологічних методів	2	
6	Тема 6. Джерела інформації в кримінологічних дослідженнях	2	
7	Тема 7. Програма кримінологічного дослідження		
8	Тема 8. Особливості кримінологічного дослідження окремих видів злочинності.		
	Усього годин	12	4

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання в 2023-2024 навчальному році не передбачене.

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	денне	заочне
1	Тема 1. Методологія кримінологічних досліджень та її рівні	15	15
2	Тема 2. Методика кримінологічних досліджень	15	19
3	Тема 3. Застосування в кримінологічних дослідженнях загальнонаукових методів	15	19
4	Тема 4. Застосування в кримінологічних дослідженнях конкретно-соціологічних методів	15	15
5	Тема 5. Застосування в кримінологічних дослідженнях психологічних методів	15	19
6	Тема 6. Джерела інформації в кримінологічних дослідженнях	7	11
7	Тема 7. Програма кримінологічного дослідження	7	7
8	Тема 8. Особливості кримінологічного дослідження окремих видів злочинності.	7	7
	Усього годин	96	112

7. Методи навчання

Методи навчання – це впорядковані способи діяльності педагога і здобувачів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності.

При викладанні та опануванні здобувачами навчальної дисципліни «Методологія та методика кримінологічних досліджень» використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального

процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки здобувачів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

Використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Такими дисциплінами є «Кримінальне право. Загальна частина», «Кримінальне право. Особлива частина», «Кримінально-виконавче право»; «Кримінально-процесуальне право», «Кримінологія». Здобувачі перевіряються на знання основних понять цих дисциплін, які мають значення для теорії і практики протидії злочинності та навчальної дисципліни, що вивчається.

Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль з дисципліни «Кримінологічна політика» проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів здобувачів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи здобувачів мають бути доведені до їх відома своєчасно.

Поточний контроль самостійної роботи здобувача здійснюється шляхом перевірки конспектів та усної співбесіди з викладачем під час індивідуальних консультацій.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача. Він

проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни «Методологія та методика кримінологічних досліджень» проводиться у формі письмового семестрового екзамену шляхом тестування. Здобувача допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за семестр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Екзамени складаються шляхом виконання тестових завдань, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку повинен ознайомити здобувачів зі змістом екзаменаційних питань, зразком екзаменаційного тесту на початку вивчення навчальної дисципліни. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати здобувач при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання, які виносяться на складання проміжного та підсумкового контролю

1. Поняття та загальна характеристика методології кримінологічних досліджень
2. Рівні методології кримінологічних досліджень
3. Базові постулати кримінологічних досліджень
4. Значення методології кримінологічних досліджень
5. Поняття методики кримінологічних досліджень
6. Поняття наукового методу
7. Загальна характеристика методів кримінологічних досліджень
8. Класифікація наукових методів
9. Загальнонаукові методи кримінологічних досліджень
10. Спеціально-наукові методи кримінологічних досліджень
11. Значення загальнонаукових методів в кримінологічних дослідженнях
12. Аналіз як метод кримінологічних досліджень
13. Синтез як метод кримінологічних досліджень
14. Абстрагування як метод кримінологічних досліджень
15. Дедукція як метод кримінологічних досліджень
16. Індукція як метод кримінологічних досліджень
17. Аналогія як метод кримінологічних досліджень

18. Екстраполяція як метод кримінологічних досліджень
19. Інтерпретація як метод кримінологічних досліджень
20. Моделювання як метод кримінологічних досліджень
21. Гіпотеза (припущення) як метод кримінологічних досліджень
22. Метод історичного аналізу
23. Порівняльний метод
24. Статистичні методи
25. Поняття та види конкретно-соціологічних методів
26. Опитування як метод кримінологічних досліджень та його види
27. Спостереження як метод кримінологічних досліджень
28. Експеримент як метод кримінологічних досліджень
29. Вивчення та аналіз документів як метод кримінологічних досліджень
30. Метод експертних оцінок як метод кримінологічних досліджень
31. Комплексне застосування конкретно-соціологічних методів
32. Поняття, види та загальна характеристика психологічних методів.
33. Психологічне спостереження як метод кримінологічних досліджень
34. Психологічне опитування як метод кримінологічних досліджень
35. Психологічний експеримент як метод кримінологічних досліджень
36. Вивчення й аналіз документів як психологічний метод кримінологічних досліджень
37. Психологічне тестування як метод кримінологічних досліджень
38. Принципи застосування психологічних методів в кримінологічних дослідженнях
39. Вимоги застосування психологічних методів в кримінологічних дослідженнях
40. Поняття та загальна характеристика джерел кримінологічних досліджень
41. Людина як джерело кримінологічної інформації
42. Документи як джерело кримінологічної інформації та їх види
43. Матеріальні і електронні джерела кримінологічної інформації.
- Правова статистика як джерело кримінологічної інформації та її види
44. Матеріали засобів масової інформації як джерело кримінологічної інформації
45. Звіти про результати вивчення громадської думки як джерело кримінологічної інформації
46. Поняття та загальна характеристика програми кримінологічного дослідження
47. Зміст програми кримінологічного дослідження
48. Характеристика розділів кримінологічного дослідження
49. Кримінологічний інструментарій
50. Етапи кримінологічного дослідження

51. Методи обробки та узагальнення кримінологічної інформації
52. Аналіз кримінологічної інформації та його мета.
53. Застосування методу контрольної групи в кримінологічних дослідженнях
54. Формулювання висновків на підставі аналізу кримінологічної інформації

9. Схема нарахування балів

Денна

Поточний контроль та самостійна робота								Комплексне завдання	Разом	Екзамен	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	20	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5				

Заочна

Поточний контроль та самостійна робота		Комплексне завдання	Разом	Екзамен	Сума
Т 2	Т 5	20	60	40	100
20	20				

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Відповідь на семінарському занятті – 0-5 балів для денної форми і 0-20 балів для заочної

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях за п'ятибальною шкалою оцінок.

5 балів для денної форми (15-20 балів для заочної форми) ставиться за наступних умов: здобувач активно працює протягом усього практичного заняття; дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали для денної форми (10-14 для заочної форми) ставиться за наступних умов: здобувач активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого

викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали денної форми (5-9 для заочної форми) ставиться за наступних умов: здобувач на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача; в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача; відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається.

2 бали для денної форми (3-4 для заочної) ставиться за наступних умов: здобувач допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо послідовно.

1 бал для денної форми (1-2 для заочної форми) ставиться за наступних умов: здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

0 балів ставиться тоді, коли здобувач відмовляється відповідати на поставлені викладачем питання.

Комплексне завдання

Завдання полягає в розробці програми кримінологічного дослідження здобувача. Програма є науковим документом, в якому закріплюється послідовність проведення наукового пізнання окремого елемента предмета кримінології з вказівкою на використання відповідних способів і методів. В ній повинні бути визначені об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження. Визначена гіпотеза, яку слід перевірити, вказується обсяг необхідної інформації та способи і методи її отримання, прогноуються очікувані результати та терміни проведення дослідження.

Вона складається з двох розділів: методологічного та методичного. В першому здійснюється опис проблеми, яку слід дослідити, визначається мета та гіпотеза дослідження. У методичному розділі здійснюється обґрунтування обраної методики та визначається науковий інструментарій.

Структура методики дослідження характеризується наступними етапами:

- розробка методичного задуму дослідження та його окремих етапів;
- вибір об'єктів, місця та часу дослідження;

- вибір методів, адекватних характеру дослідження;
- розробка адаптованих власних методів дослідження;
- організація й техніка застосування методів;
- узагальнення та аналіз отриманих результатів;
- формулювання висновків дослідження.

Комплексне завдання для здобувачів денної та заочної форми навчання оцінюється з розрахунку від 0 до 20 балів.

15-20 балів отримує здобувач, який про розробці програми в цілому дотримався всіх необхідних вимог, але має окремі незначні недоліки.

10-14 балів ставиться здобувачу, який в цілому розробив програму кримінологічного дослідження, але не урахував всі необхідні методи, які потрібні для дослідження наукової проблеми.

5-10 балів отримує здобувач який поверхнево програму кримінологічного дослідження і використав лише окремі методи наукового пізнання.

1-5 балів ставиться здобувачу, який не дотримався більшості вимог до складання програми кримінологічного дослідження.

0 балів отримує здобувач, який взагалі не виконав завдання.

Підсумковий контроль

Здійснюється за тестовими завданнями і проводиться в письмовій формі з основних питань навчальної дисципліни, які містяться в даній програмі

Тестове завдання містить 40 питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

10. Шкала оцінювання

Набрані бали	Чотирирівнева шкала оцінювання
1-49	незадовільно
50-69	задовільно
70-89	добре
90-100	відмінно

Підсумкова оцінка знань здобувачів з дисципліни виставляється з урахуванням таких критеріїв:

Оцінки «відмінно» (90–100 балів) заслуговує здобувач, який міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє

ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Оцінки «добре» (70–89 балів) заслуговує здобувач, який твердо засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.

Оцінки «задовільно» (50–69 балів) заслуговує здобувач, який в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

Оцінка «незадовільно» (1–49 балів) виставляється здобувачу, який не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
4. Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-antikoruptsiinoi-prohramy-na-20232025-t40323>
5. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14. 10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698 – VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

9. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2230 – XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
10. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
11. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
12. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
13. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
14. Про запобігання і протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017. № 2229-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
15. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Київ : Видавничий Дім Ін Юре, 2007.
16. Кримінологія. Академічний курс / Кол. авторів; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018.
17. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В. В. Чернея, В. В. Сокурєнка. Харків -Київ : Золота Миля. 2017.
18. Велика українська енциклопедія. У 2 т. / наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021.
19. Кримінологія: підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2021.
20. Кримінологія: підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2018.
21. Віктимологія: навч. посіб. / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2017.
22. Запобігання корупції: підручник / за ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2019.
23. Наркозлочинність (кримінологічний аналіз та протидія): навч. посібник / Я.В. Ступник, О.В. Білаш, Ю.Ю. Варга та ін. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016.
24. Тимошенко В. І. Шакур В. І. Теоретичні основи кримінології : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2021.
25. Бусол О. Ю., Романюк Б. В. Організована злочинність в Україні : визначення, аналіз, протидія : навч. посіб. Київ: Юрінком-Інтер, 2022.
26. Тимошенко В. І., Шакур В. І. Теоретичні основи кримінології: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2021.
27. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність») / С.А. Шалгунова,

А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020.

28. Кримінологічний словник-довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2019.

29. Кримінологія : підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020.

30. Лісовський П.М., Бортник В.А., Лісовська Ю.П. Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній Україні : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023.

Допоміжна література

1. Медицький І. Б. Наслідки злочинності в Україні: теоретичні і прикладні аспекти: монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2020.

2. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія / В. В. Голіна, М. Г. Колодяжний, С. С. Шрамко та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни, М. Г. Колодяжного. Харків: Право, 2017.

3. Титаренко О. О. Державне програмування протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Промарт, 2019.

4. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія. Харків: ФО-П Макаренко, 2014.

5. Ігнатов О. М. Протидія загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні: монографія. Харків : Діса Плюс, 2013.

6. Храмцов О. М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Харків: Ніка нова, 2015.

7. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія. Київ: Ін Юре, 2014.

8. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: монографія. Харків: Діса Плюс, 2016.

9. Блажівський Є. М. Моніторинг протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2013.

10. Бесчастний В. М. Кримінологічне забезпечення протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: В справі. 2017.

11. Назаренко Д. О. Кримінологічний аналіз та протидія фоновим для злочинності явищам: монографія. Харків: Золота миля, 2013.

12. Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах. Харків: Право. 2009.

13. Левченко А. М. Литвинов О. М. Протидія впливу кримінальної субкультури на формування протиправної поведінки засуджених до позбавлення волі. Харків: В деле, 2016.

14. Ступник Я. В., Литвинов О. М. Кримінологічний аналіз механізму протидії наркозлочинності: монографія. Харків: НікаНова, 2012.

15. Пузиревський Є. Б. Запобігання військовим злочинам. Харків: Ніка Нова, 2011.

16. Колодяжний М. Г. Стратегія зменшення можливостей учинення злочинів: зарубіжні реалії, перспективи запровадження в Україні: монографія. Харків: Право, 2018.

17. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології: монографія; за заг. ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2016.

18. Шайтуро О. П. Органи місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності: монографія. Харків : ФОП Панов А. М., 2019.

19. Фоменко А. Є. Кримінологічна діяльність національної поліції України: монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020.

20. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваіте, 2020.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://www.rada.gov.ua> – офіційний портал Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://supreme.court.gov.ua/supreme> – офіційний сайт Верховного Суду

4. <https://ccu.gov.ua/index.php> - офіційний сайт Конституційного Суду України

5. <https://www.gp.gov.ua> – офіційний сайт Офісу Генерального Прокурора

6. <https://mvs.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України

7. <https://nabu.gov.ua> – офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України

8. <https://www.mil.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства оборони України

9. <https://reyestr.court.gov.ua> – єдиний державний реєстр судових рішень

10. https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence – офіційний сайт Вищого антикорупційного суду

11. <http://visnikkau.webnode.com.ua> - Вісник кримінологічної асоціації України

12. <http://www.un.org/ru/ga/unicri> - Міжрегіональний науково-дослідний інститут Організації Об'єднаних Націй (ЮНІКРІ)

13. <http://ivpz.kh.ua/uk> - Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України

14. <http://pravoved.in.ua> - Правознавець – Правова Україна (каталог юридичних документів)
15. <http://forumpravo.com.ua> - Правознавець – Правовий Форум України
16. <http://www.unodc.org> - Управління ООН з наркотиків і злочинності (УНЗ ООН, UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime)
17. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-wedo/policies/organized-crime-and-humantrafficking/crime-prevention_en - Crime prevention